

Βρυξέλλες, 23 Μαΐου 2024
(OR. en)

10183/24

RECH 243
COMPET 580

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 23 Μαΐου 2024

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9329/1/24 REV 1

Θέμα: Εκ των υστέρων αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων 2020» και
μελλοντικές προοπτικές
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου (εγκρίθηκαν στις 23 Μαΐου 2024)

Επισυνάπτονται στο παράρτημα για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εκ των υστέρων αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων 2020» και τις μελλοντικές προοπτικές τα οποία ενέκρινε το Συμβούλιο στην 4026η σύνοδό του που πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαΐου 2024.

**ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΟΡΙΖΩΝ 2020» ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ

- τα συμπεράσματά του της 27ης Μαΐου 2016¹ με θέμα «Το ΠΠ7 και οι μελλοντικές προοπτικές: Επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία για ανάπτυξη, θέσεις εργασίας και αντιμετώπιση των κοινωνιακών προκλήσεων», τα οποία στηρίζουν τις φιλόδοξες προσπάθειες απλούστευσης που δρομολόγησε η Επιτροπή, αναγνωρίζουν τη σημασία της διασφάλισης της ελκυστικότητας και της προσβασιμότητας του προγράμματος-πλαίσιου (ΠΠ), αναγνωρίζουν την ανάγκη καλύτερης ευθυγράμμισης των θεματολογίων πολιτικής, αναγνωρίζουν ότι απαιτούνται τα πλέον πρόσφατα και επαρκώς ποιοτικά δεδομένα για την εκτίμηση του μακροπρόθεσμου αντικτύπου των ενωσιακών προγραμμάτων-πλαισίων E&A&K, λαμβανομένης ταυτόχρονα υπόψη της ανάγκης ελαχιστοποίησης της διοικητικής επιβάρυνσης για τους συμμετέχοντες, και καλούν τις αρμόδιες εθνικές και περιφερειακές αρχές και την Επιτροπή να αυξήσουν το μοχλευτικό αποτέλεσμα των δημόσιων δαπανών έρευνας και ανάπτυξης (E&A) σε άλλες δημόσιες και ιδιωτικές μορφές χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας (E&K), καθώς και να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα,
- τα συμπεράσματά του της 1ης Δεκεμβρίου 2017² με τίτλο «Από την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» προς το ένατο πρόγραμμα πλαίσιο», τα οποία τονίζουν ότι η ενωσιακή προστιθέμενη αξία πρέπει να αποτελεί τη βασική κινητήρια δύναμη για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του ΠΠ,

¹ 9527/16

² 15320/17

- τη σύστασή του της 19ης Νοεμβρίου 2021³ σχετικά με ένα «Σύμφωνο για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη», στην οποία προτείνει ένα κοινό σύνολο αξιών και αρχών εγγενών στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας (EXE) και στα συστήματα έρευνας και καινοτομίας του (E&K), όπως η επιδίωξη της αριστείας και η συμπεριληπτικότητα ως αρχή για την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού του EXE· επισημαίνοντας επίσης τη σημασία του συντονισμού και της συνοχής μεταξύ της ευρωπαϊκής διάστασης και των εθνικών και περιφερειακών πολιτικών E&K, καθώς και τη συνολική ευθύνη για την αύξηση του αντικτύπου της γνώσης στην κοινωνία· επαναβεβαιώνοντας τον στόχο για επενδύσεις ύψους 3 % του ΑΕΠ της Ένωσης στην έρευνα και την ανάπτυξη,
 - τα συμπεράσματά του της 13ης Οκτωβρίου 2022⁴ σχετικά με την ειδική έκθεση αριθ. 15/2022 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με τίτλο «Ο ορθός σχεδιασμός των μέτρων για τη διεύρυνση της συμμετοχής στο «Ορίζων 2020» δεν αρκεί: η επίτευξη βιώσιμης αλλαγής θα εξαρτηθεί κυρίως από τις προσπάθειες των εθνικών αρχών» και τα συμπεράσματά του της 9ης Μαρτίου 2023⁵ σχετικά με την ειδική έκθεση αριθ. 23/2022 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με τίτλο «Συνεργίες μεταξύ του προγράμματος "Ορίζων 2020" και των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων — Δεν έχουν αξιοποιηθεί ακόμη στο έπακρο», στα οποία τονίζεται η σημασία των συνεργειών μεταξύ των προγραμμάτων της Ένωσης, αφενός, και μεταξύ του ευρωπαϊκού, του εθνικού και του περιφερειακού επιπέδου, αφετέρου, προκειμένου να διασφαλιστεί συνεκτικός προγραμματισμός και συνεκτική εφαρμογή και να γεφυρωθεί το χάσμα στον τομέα της έρευνας & καινοτομίας.
1. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την «Εκ των υστέρων αξιολόγηση του προγράμματος-πλαίσιου "Ορίζων 2020" της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία»⁶ η οποία δημοσιεύθηκε στις 29 Ιανουαρίου 2024· ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι αρκετές από τις συστάσεις της εκ των υστέρων αξιολόγησης λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και, ως εκ τούτου, ΠΡΟΣΒΛΕΠΕΙ στην έγκαιρη υποβολή της έκθεσης από την Επιτροπή σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». ΕΠΑΝΑΒΕΒΑΙΩΝΕΙ τη σημασία μιας ισχυρής και αυστηρής βάσης τεκμηρίωσης η οποία θα συνεισφέρει στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των προγραμμάτων-πλαίσιων.

³ 13701/21

⁴ 13426/22

⁵ 7258/23

⁶ 5941/24 και 5941/24 ADD 2 - 4

- I. Βασικές αρχές
2. ΤONIZEI ότι, με γνώμονα την επιδίωξη της αριστείας για την επίτευξη αντικτύπου προς όφελος των πολιτών της ΕΕ, οι πρωταρχικοί στόχοι του προγράμματος πλαισίου είναι η ενίσχυση της επιστημονικής και της τεχνολογικής βάσης της ΕΕ, με παράλληλη προώθηση όλων των ερευνητικών δραστηριοτήτων που κρίνονται αναγκαίες για να συμβάλουν στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των σχετικών πολιτικών της Ένωσης· ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι το πρόγραμμα πλαίσιο είναι, ως εκ τούτου, καθοριστικής σημασίας για τις πολιτικές προτεραιότητες και τις προτεραιότητες των επί μέρους πολιτικών της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης του ΕΧΕ, όπου οι ερευνητές, οι επιστημονικές γνώσεις και η τεχνολογία κυκλοφορούν ελεύθερα, συμβάλλοντας σημαντικά στην ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητα της Ένωσης.
3. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τον κεντρικό ρόλο του προγράμματος πλαισίου ως κεντρικού μέσου σε επίπεδο ΕΕ για τη στήριξη της Ε&Κ και ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΕΙ την προστιθέμενη αξία του προγράμματος πλαισίου για τη διευκόλυνση των δραστηριοτήτων Ε&Κ, ιδίως της συνεργατικής έρευνας, που δεν θα ήταν δυνατές με άλλα μέσα ή πηγές χρηματοδότησης.
4. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ το μήνυμα της αξιολόγησης ότι για την επίτευξη των εν λόγω στόχων και την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της Ένωσης, της ελκυστικότητάς της για ταλέντα στον τομέα της Ε&Κ και της ικανότητάς της να μοχλεύει δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, απαιτείται επαρκής προϋπολογισμός και σταθερότητα κατά τη φάση υλοποίησης του προγράμματος πλαισίου, με την επιφύλαξη του μελλοντικού ΠΔΠ της Ένωσης. Επιπλέον, ΤONIZEI ότι γι' αυτό απαιτείται ένα ισχυρό και διασυνδεδεμένο ευρωπαϊκό σύστημα Ε&Κ σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ απέχουν πολύ από την επίτευξη του στόχου σε επίπεδο ΕΕ για επένδυση του 3 % του ΑΕΠ ετησίως στην Ε&Α —με τις επενδύσεις σε επίπεδο ΕΕ να ανέρχονται στο 2,22 % του ΑΕΠ το 2022.

II. Επιστημονικός αντίκτυπος

5. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τον σημαντικό επιστημονικό αντίκτυπο του προγράμματος «Ορίζων 2020», που οδηγεί σε επιστημονικές ανακαλύψεις και πρωτοποριακές εξελίξεις στην επιστήμη και την τεχνολογία, συμβάλλοντας έτσι σημαντικά στη θέση της Ένωσης ως παγκόσμιας επιστημονικής δύναμης. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ειδικότερα την επιστημονική συμβολή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (ΕΣΕ) και των δράσεων Marie Skłodowska-Curie (MSCA) ως εμβληματικών μέσων και ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τη θετική διαρθρωτική επίδρασή τους στην ποιότητα της επιστήμης, της κατάρτισης, της επαγγελματικής εξέλιξης και των συνθηκών εργασίας των ερευνητών. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να συνεχίσει να διερευνά τρόπους για την επέκταση της μοχλευτικής επίδρασης αυτών των μέσων με σκοπό την επιστημονική αριστεία και τη βελτίωση των δεξιοτήτων και της σταδιοδρομίας των ερευνητών σε όλους τους οργανισμούς που συμμετέχουν στο πρόγραμμα πλαίσιο.
6. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» κάλυπτε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα Ε&Κ και ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να επιδιώξει μια προσέγγιση στην οποία θα εξισορροπούνται οι ευκαιρίες χρηματοδότησης για βασική έρευνα και για τα τελικά στάδια της οικονομικής ή κοινωνικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, μεταξύ άλλων παρέχοντας περισσότερες ευκαιρίες για συνεργατική έρευνα σε χαμηλότερα επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας (TRL). ΤΟΝΙΖΕΙ τη σημασία της επένδυσης σε μια ισχυρή και πλατιά βάση γνώσεων, προς διασφάλιση ενός ευρέος φάσματος αποτελεσμάτων Ε&Κ σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, ενισχύοντας έτσι την ικανότητα της Ένωσης να αντιδρά γρήγορα και αποτελεσματικά σε απρόβλεπτες κρίσεις.

III. Αντίκτυπος στην κοινωνία

7. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ τη σημαντική συμβολή του προγράμματος «Ορίζων 2020» στην αντιμετώπιση βασικών προκλήσεων σε επίπεδο κοινωνίας σε ευθυγράμμιση με τις προτεραιότητες της Ένωσης και σε σύνδεση με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης· ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τη μετεξέλιξη, μετά την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων 2020», προς μια πιο στρατηγική, διεπιστημονική και κατευθυντική προσέγγιση του προγράμματος, με στόχο την προώθηση δραστηριοτήτων Ε&Κ που έχουν τη δυνατότητα να μετασχηματίσουν τα κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά συστήματα και να αυξήσουν την ανθεκτικότητα της Ένωσης. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» δεν πέτυχε πλήρως τον δημοσιονομικό του στόχο για θέματα που αφορούν το κλίμα.

8. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι, προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό των επενδύσεων στην Ε&Κ σε όλα τα επίπεδα, η προσέγγιση αυτή απαιτεί τη συντονισμένη δέσμευση και την έγκαιρη συμμετοχή των κρατών μελών και διαβούλευση με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη για τον καθορισμό και τον από κοινού σχεδιασμό των θεματικών προτεραιοτήτων Ε&Κ. ΤΟΝΙΖΕΙ την αξία μιας προσέγγισης εκ των κάτω προς τα πάνω που θα είναι λιγότερο περιοριστική ως προς τις θεματικές προτεραιότητες, αξιοποιώντας πλήρως το δυναμικό της δημιουργικότητας των ερευνητών για την αντιμετώπισή τους. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να συνεχίσει να συνδυάζει τις σχετικές συνεισφορές από όλα τα μέρη του προγράμματος, ώστε να καταστεί δυνατή η επιδίωξη κοινών στόχων και να αυξηθεί ο αντίκτυπος σε βασικούς τομείς, όπως ξεκίνησε να γίνεται με την προσέγγιση των «τομέων εστίασης». ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ τον σημαντικό ρόλο των αποτελεσμάτων Ε&Κ στη διαδικασία χάραξης πολιτικής και ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ την Επιτροπή να βελτιστοποιήσει την ανατροφοδότηση της πολιτικής από τα έργα του προγράμματος-πλαισίου.
9. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η συμπερίληψη των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών αυξήθηκε κατά τη διάρκεια του προγράμματος και ότι η ποιότητα της συμπερίληψης κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών στα έργα βελτιώθηκε, αλλά ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΔΥΣΑΡΕΣΚΕΙΑ για την άνιση υιοθέτηση των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών στα διάφορα μέρη του προγράμματος καθώς και ως προς την ποιοτική συμπερίληψή τους στα έργα· ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι είναι σημαντικό να συμπεριληφθεί στις ερευνητικές δραστηριότητες και στην τεχνολογική ανάπτυξη μια οπτική που αφορά τις επιδράσεις στην κοινωνία και να δημιουργηθούν καλύτερες ευκαιρίες για τη δημιουργία αξίας υπέρ της βιομηχανίας και της κοινωνίας. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να βελτιώσει περαιτέρω τον βαθμό στον οποίο εκτιμώνται οι επιδράσεις στην κοινωνία ήδη από το στάδιο της κατάρτισης όλων των προγραμμάτων εργασίας και να προβαίνει σε αυστηρότερη αξιολόγηση ως προς αυτό το σημείο στις προτάσεις έργων, όπου αρμόζει.

IV. Οικονομικός αντίκτυπος

10. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τον ευρύτερο οικονομικό αντίκτυπο του προγράμματος, όχι μόνο με την τόνωση της απασχόλησης και της οικονομικής ανάπτυξης ως αποτέλεσμα των επενδύσεων σε Ε&Κ και της μεταφοράς γνώσης στην κοινωνία και στην αγορά, αλλά και με τη μόχλευση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων και την αύξηση της παραγωγικότητας των εμπλεκόμενων εταιρειών· ΤΟΝΙΖΕΙ την ανάγκη περαιτέρω προώθησης και στήριξης των ιδιωτικών επενδύσεων μέσω του ΠΠ· ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ την εκτίμηση ότι κάθε ευρώ που επενδύεται στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020» θα αποφέρει πενταπλάσια οφέλη για τους πολίτες της ΕΕ έως το 2040. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τις αυξημένες προσπάθειες ενίσχυσης των επιδόσεων της Ένωσης στον τομέα Ε&Κ.

11. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για την εισαγωγή του πιλοτικού προγράμματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας (ΕΣΚ) στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020», με το οποίο δρομολογείται η δημιουργία υπηρεσίας μίας στάσης για μέτρα καινοτομίας· ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΕΙ την ανάγκη τα κράτη μέλη και η Επιτροπή να συνεχίσουν να στηρίζουν όλα τα είδη καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ρηξικέλευθων καινοτομιών και τεχνολογίας σε ολόκληρη την Ευρώπη και των προσπαθειών ενίσχυσης της ευρωπαϊκής αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων που διευκολύνει τις διασυννοριακές επενδύσεις και αυξάνει τα διαθέσιμα επιχειρηματικά κεφάλαια για την καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της κλιμάκωσης των νέων τεχνολογιών. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να εντείνει περαιτέρω τις συνέργειες μεταξύ των σχετικών μέσων και προγραμμάτων καινοτομίας, για παράδειγμα ενισχύοντας τη συμπληρωματικότητα μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (ΕΙΤ) και του ΕΣΚ για τη στήριξη της καινοτομίας και να αξιολογήσει τις επιλογές για την αποφυγή αλληλεπικάλυψης των μέσων.
12. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι, παρά τον τεράστιο όγκο εκμεταλλεύσιμων αποτελεσμάτων των έργων του προγράμματος «Ορίζων 2020», απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την ενίσχυση της αποτελεσματικής αξιοποίησης από τους τελικούς χρήστες, συμπεριλαμβανομένων των φορέων χάραξης πολιτικής. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τις προσπάθειες της Επιτροπής να θέσει σε εφαρμογή υπηρεσίες και εργαλεία υποστήριξης της αξιοποίησης και της διάδοσης σε ολόκληρη την Ένωση προκειμένου να βελτιωθεί η προβολή καθώς και η χρηστικότητα των αποτελεσμάτων, αλλά ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ την Επιτροπή να συνεχίσει να βελτιώνει και να επεκτείνει τα εν λόγω εργαλεία και υπηρεσίες και να διερευνήσει πρόσθετους τρόπους στήριξης των δικαιούχων για τη βελτίωση της αξιοποίησης της γνώσης και των επικοινωνιακών ικανοτήτων και δεξιοτήτων τους.
13. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ την προστιθέμενη αξία της έγκαιρης συμμετοχής των τελικών χρηστών ή των απόψεών τους στον σχεδιασμό και τη δομή των σχετικών έργων Ε&Κ. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τον αυξημένο αριθμό νεοεισερχόμενων στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020» από διάφορους τομείς, επιστημονικούς κλάδους και χώρες, και ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να συνεχίσει να διευκολύνει τη συμμετοχή νέων οντοτήτων, ιδίως ΜΜΕ, από ολόκληρη την Ένωση που μπορούν να προσδώσουν αξία στην ενίσχυση της παραγωγής και αξιοποίησης γνώσεων.

V. Συνέργειες

14. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τη διευκόλυνση των συνεργειών μεταξύ του προγράμματος «Ορίζων 2020» και άλλων προγραμμάτων και ταμείων της ΕΕ· ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι, στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020», οι ανάντη συνέργειες και η εναλλακτική χρηματοδότηση έχουν σημειώσει πρόοδο στην υλοποίηση, αλλά ότι οι κατάντη συνέργειες και η συμπληρωματική χρηματοδότηση από ενωσιακές, εθνικές, περιφερειακές και ιδιωτικές πηγές κατέδειξαν την ανάγκη βελτίωσης. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι οι συμπράξεις μπορούν να ενθαρρύνουν συνέργειες μεταξύ εθνικής και ενωσιακής χρηματοδότησης και να ενισχύσουν τη δημιουργία και την αξιοποίηση της γνώσης· ΣΥΝΙΣΤΑ τη δημιουργία αποτελεσματικότερων οδών εντός του προγράμματος πλαισίου, μεταξύ των σχετικών τομεακών προγραμμάτων της ΕΕ και των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων για τη βελτίωση ή την κλιμάκωση των αποτελεσμάτων έρευνας και καινοτομίας που παράγονται από δράσεις του προγράμματος πλαισίου, προκειμένου να ενισχυθεί η αξιοποίηση και η υιοθέτησή τους· ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διερευνήσουν τρόπους για τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής και της χρήσης της σφραγίδας αριστείας και να καταστήσουν ευρύτερα γνωστή αυτή τη δυνατότητα.
15. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να αναπτύξει από κοινού με τα κράτη μέλη ένα σφαιρικό όραμα για το ευρωπαϊκό, το εθνικό και το περιφερειακό χρηματοδοτικό τοπίο Ε&Κ, το οποίο θα οδηγήσει σε απλούστευση και σε πιο συντονισμένη προσέγγιση μέσω του σχεδιασμού των προγραμμάτων και σε καλύτερη σύνδεση μεταξύ όλων των μερών, ενισχύοντας έτσι τη συμπληρωματικότητα, τη συνοχή, τη μείωση του κατακερματισμού και τη μεγιστοποίηση της περαιτέρω υιοθέτησης των αποτελεσμάτων Ε&Κ. ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ των φορέων που συμμετέχουν στη διαχείριση των σχετικών προγραμμάτων που σχετίζονται με την Ε&Κ σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής και του προγράμματος πλαισίου· ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να συνεχίσει να επενδύει στην ευαισθητοποίηση των φορέων χρηματοδότησης και των αιτούντων σχετικά με τα εκμεταλλεύσιμα αποτελέσματα του προγράμματος πλαισίου, καθώς και σχετικά με ευκαιρίες επακολούθησης σε διάφορα προγράμματα και σε διάφορα στάδια της αλυσίδας Ε&Κ.

VI. Στήριξη του EXE

16. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τους στόχους και τα επιτεύγματα του σκέλους «Επιστήμη με την κοινωνία και για την κοινωνία» (SwafS) του προγράμματος «Ορίζων 2020» και ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να ευθυγραμμίσουν καλύτερα το πρόγραμμα πλαίσιο με το πλαίσιο πολιτικής του EXE, ώστε να βελτιωθεί η χρησιμότητά τους για τη δημιουργία μιας ενιαίας, χωρίς σύνορα αγοράς για E&K ανά την Ευρώπη.
17. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τις βελτιώσεις που έγιναν προς την κατεύθυνση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020», αλλά ΘΕΩΡΕΙ ότι θα πρέπει να ενισχυθεί η συμμετοχή των γυναικών στο πρόγραμμα, μεταξύ άλλων στον συντονισμό των έργων· ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να αναλύσει περαιτέρω τα αίτια των ανισορροπιών και να διερευνήσει ισχυρότερα πρόσθετα μέτρα για τη στήριξη των γυναικών που δραστηριοποιούνται ως ερευνήτριες, αξιολογήτριες, επιχειρηματίες και καινοτόμοι, και ΣΥΝΙΣΤΑ να συνεχιστεί η εστίαση στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στο περιεχόμενο της E&K και στη στήριξη της ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων.
18. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ την ανάπτυξη, αναβάθμιση και βελτίωση της προσβασιμότητας των ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020», ενισχύοντας την ερευνητική συνεργασία, καθιστώντας εφικτή την επιστημονική πρόοδο αιχμής, και διασφαλίζοντας τη δοκιμή καινοτομιών· ΣΥΝΙΣΤΑ στα κράτη μέλη και στην Επιτροπή να διευκολύνουν την πρόσβαση σε ερευνητικές υποδομές, μεταξύ άλλων για συνεργατική έρευνα, και να δημιουργήσουν ευρύτερες συνέργειες μεταξύ ενωσιακών, εθνικών και περιφερειακών χρηματοδοτικών προγραμμάτων για ερευνητικές υποδομές, προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων τους, σύμφωνα με τις εργασίες και τις συστάσεις του ESFRI.

19. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την ενσωμάτωση των αρχών και των απαιτήσεων ανοικτής πρόσβασης στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020», την ανάπτυξη της πλατφόρμας δημοσιεύσεων ανοικτής πρόσβασης Open Research Europe (ORE) και τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Νέφους Ανοικτής Επιστήμης (EOSC), συμβάλλοντας στη βελτίωση της κυκλοφορίας της γνώσης· ΣΥΝΙΣΤΑ την περαιτέρω παροχή κινήτρων για διαχείριση δεδομένων που θα είναι ευρέσιμα, προσβάσιμα, διαλειτουργικά και επαναχρησιμοποιήσιμα (FAIR) σε όλους τους επιστημονικούς κλάδους και τα μέρη του προγράμματος.
20. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι το άνοιγμα του προγράμματος «Ορίζων 2020» στη διεθνή συνεργασία στον τομέα της Ε&Κ είναι καθοριστικής σημασίας για την ενίσχυση της αριστείας και της ελκυστικότητας της ΕΕ, την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων και τη στήριξη των στόχων εξωτερικής και αναπτυξιακής πολιτικής της Ένωσης. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να ενισχύσει τη διεθνή συνεργασία σύμφωνα με τις αρχές και τις αξίες της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της Ε&Κ, καθώς και τη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ, διατηρώντας παράλληλα μια ανοικτή οικονομία και λαμβάνοντας υπόψη το μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό πλαίσιο εξισορροπώντας τον ανοικτό χαρακτήρα και την ελευθερία της επιστημονικής έρευνας με την ανάγκη ενίσχυσης της ερευνητικής ασφάλειας.

VII. Διεύρυνση της συμμετοχής

21. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ τη μέτρια αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των χωρών διεύρυνσης και του μεριδίου συνεισφοράς της ΕΕ σε αυτές στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020», καθώς και τις συνεχιζόμενες ανισότητες μεταξύ των χωρών διεύρυνσης και των λοιπών χωρών· ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι για να επιτευχθεί ουσιαστική, βιώσιμη αλλαγή είναι αναγκαίες συνεχείς εθνικές επενδύσεις και στοχευμένες μεταρρυθμίσεις στα εθνικά συστήματα Ε&Κ. ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ την Επιτροπή να αξιολογήσει τον αντίκτυπο και την αποτελεσματικότητα των εφαρμοσθέντων μέτρων διεύρυνσης και να παρουσιάσει τα πορίσματα της αξιολόγησης, λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά βαθύτερα αίτια του χάσματος ως προς την Ε&Κ. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι υπήρχαν λιγότεροι νεοεισερχόμενοι μεταξύ των δικαιούχων στο υποπρόγραμμα «Διεύρυνση της συμμετοχής και διάδοση της αριστείας» σε σύγκριση με τα άλλα μέρη του προγράμματος· ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ταυτόχρονα τις σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των χωρών διεύρυνσης τόσο ως προς τη συμμετοχή όσο και ως προς τα ποσοστά επιτυχίας και ΚΑΛΕΙ, στο πλαίσιο αυτό, την Επιτροπή να αξιολογήσει τον αντίκτυπο των διαφόρων επιλογών προς μια αποτελεσματικότερη προσέγγιση και να παρουσιάσει τα πορίσματα της αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων ειδικά προσαρμοσμένων δράσεων, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τα βαθύτερα αίτια που εντοπίστηκαν και συμβάλλουν στη γεφύρωση του χάσματος Ε&Κ.

22. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι η σύμπραξη με ιδρύματα υψηλών επιδόσεων που κατέστη δυνατή μέσω μέτρων διεύρυνσης συνέβαλε αποφασιστικά στην ποιότητα της έρευνας στις χώρες διεύρυνσης και ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να ενισχύσει μέτρα τα οποία στηρίζουν το άνοιγμα των δικτύων των ερευνητών και την παροχή ευκαιριών δικτύωσης, ιδίως για ερευνητές που βρίσκονται στην αρχή της σταδιοδρομίας τους. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να διερευνήσει την ευρύτερη χρήση συνεργιστικών και συνεργατικών προσεγγίσεων για την ανάπτυξη ικανοτήτων, καθώς και να επεκτείνει τα μέτρα στήριξης σε αυτό το πλαίσιο.

VIII. Υλοποίηση

23. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ με λύπη ότι σε αρκετά μέρη του προγράμματος υπήρξε σημαντική υπερπροσφορά υποβαλλόμενων σχεδίων και, ως εκ τούτου, σοβαρή απώλεια προσπαθειών και πόρων για τους αιτούντες· ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να συνεχίσει να διερευνά νέες προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση της υπερπροσφοράς υποβαλλόμενων σχεδίων καθώς και των χαμηλών ποσοστών επιτυχίας, να συνεχίσει τις προσπάθειες απλούστευσης και να μειώσει το διοικητικό κόστος για τους αιτούντες και τους δικαιούχους· ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι σχεδόν τα τρία τέταρτα των προτάσεων τις οποίες ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες αξιολόγησαν ως υψηλής ποιότητας, δεν μπόρεσαν να χρηματοδοτηθούν. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για την πιλοτική εφαρμογή μέτρων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας ή στη μείωση της πολυπλοκότητας του προγράμματος και ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να διερευνήσει περαιτέρω επιλογές για τη μείωση των ποσοστών σφάλματος όσον αφορά τις επιχειρησιακές δαπάνες και τις δαπάνες προσωπικού στις υποστηριζόμενες δράσεις· ΤΟΝΙΖΕΙ ότι απαιτείται διαφανής και έγκαιρη αξιολόγηση των πιλοτικών έργων, η οποία θα λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις των δικαιούχων και των ενδιαφερόμενων μερών, πριν από την ευρύτερη εφαρμογή των αλλαγών· ΤΟΝΙΖΕΙ ταυτόχρονα ότι είναι σημαντικό οι κανόνες συμμετοχής να παραμείνουν όσο το δυνατόν σταθεροί και ότι απαιτούνται έγγραφα καθοδήγησης για τους αιτούντες και τους δικαιούχους.

24. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι, σε γενικές γραμμές, ο υπερβολικός αριθμός μέσων που περιλαμβάνει το πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένου του σύνθετου τοπίου των συμπράξεων, δυσχεραίνει την κατανόηση και την πρόσβαση των αιτούντων, παρά τις σημαντικές βελτιώσεις που έχουν σημειωθεί, όπως η διαδικτυακή πύλη για τις χρηματοδοτήσεις και τους διαγωνισμούς. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να διερευνήσει την προστιθέμενη αξία κάθε ξεχωριστού μέσου και να διακόψει ή να αναπροσανατολίσει όσα παρουσιάζουν χαμηλές επιδόσεις ή αλληλεπικαλύψεις. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τον ζωτικό ρόλο των εθνικών σημείων επαφής για την καθοδήγηση και την υποστήριξη των αιτούντων και ΚΑΛΕΙ τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να ενισχύσουν περαιτέρω τους ρόλους και τις πρακτικές τους και επιπλέον να στηρίξουν τη διαχείριση της έρευνας και τις σχετικές ικανότητες των οργανισμών.

IX. Παρακολούθηση

25. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για την αυξημένη προσοχή που δίνεται στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου του προγράμματος «Ορίζων 2020», αλλά ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ με λύπη ότι οι ρυθμίσεις παρακολούθησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» ήταν υπερβολικά περιορισμένες ως προς το πεδίο εφαρμογής, κυρίως ως προς την εξέταση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων, των οριζόντιων ζητημάτων –ιδίως των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών και της διάστασης του φύλου–, των προτεραιοτήτων πολιτικής –όπως η δράση για το κλίμα– και κατά την αξιολόγηση των επιπτώσεων μόχλευσης στην οργανωσιακή αλλαγή δικαιούχων Ε&Κ. Ως εκ τούτου, ΠΑΡΟΤΡΥΝΕΙ την Επιτροπή να συνεχίσει να αξιολογεί τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις του προγράμματος σε μελλοντικές αξιολογήσεις, να βελτιώνει τη συλλογή δεδομένων και την ποιότητα των δεδομένων που καλύπτουν ολόκληρο το πρόγραμμα και να αναπτύξει περαιτέρω καινοτόμες μεθόδους, σχετικούς δείκτες και ρεαλιστικούς στόχους για τη βελτιστοποίηση της παρακολούθησης.